

Република България

Президент

*К.П. № 1/2003
Когато се приемат
за чл. 84, т. 11
и чл. 85, ал. 1, т. 1
по чл. 149 ал. 1, т. 1
от Конституцията на РБ
14.01.2003 г.
Об. 01.2003 г.*

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСКАНЕ

по чл. 149 ал. 1, т. 1 от Конституцията на Република България

ОТ ПРЕЗИДЕНТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
за тълкуване на чл. 84, т. 11 във връзка с чл. 85, ал. 1, т. 1
от Конституцията на Република България

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На срещата на Северноатлантическия съвет в Прага от края на ноември 2002 г. Република България получи покана за членство в НАТО. Поканата предполага мобилизация на усилията на държавните институции за довършване на подготовката за приемане и достойно членство на страната ни в НАТО.

В рамките на тази подготовка възниква въпросът за съответствието на Конституцията на РБ и по-специално на чл.84, т.11 с изпълнението на договорните задължения, произтичащи от членството на страната ни в НАТО. Възприемането на тезата, че разпоредбата на чл.84, т. 11 е несъвместима с бъдещите ни задължения като член на НАТО, би поставило въпроса за изменение на конституцията в тази й част. Смятам, че това не се налага, тъй като Конституционният съд на Република България се е произнасял неведнъж в свои решения, при различни обстоятелства и по повод на различни искания, относно съдържанието и приложното поле на чл. 84, т.11 от Конституцията на Република България. Осъе повече, че в Решение № 6 от 22.04. 1999 г. по

конституционно дело № 5/1999 г. Конституционният съд в рамките на направеното искане е внесъл яснота за съотношението между текстовете на чл. 84, т. 11 и чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията на Република България. Същевременно тези разпоредби на конституцията не са пречка за изпълнение на нашите настоящи задължения по ратифицирания и влязъл в сила договор "Рамков документ по Партньорство за мир".

Членството в Северноатлантическия алианс предполага спазване на определена процедура, която предвижда подписване и ратификация на споразумение за статута на войските на НАТО по време на военни операции на алианса, а също така и за транзитното преминаване и пребиваване на сили на НАТО. Споразумението се прилага на практика, след като Съветът на НАТО приеме решение за провеждане на конкретна военна операция. Споразумението предвижда транзитното преминаване и временното разполагане на войски на НАТО на територията на всяка страна-членка без специално разрешение от страна на съответния национален парламент.

Съгласно разпоредбата на чл. 84, т. 11 от Конституцията на Република България Народното събрание разрешава изпращането и използването на български въоръжени сили извън страната, както и пребиваването на чужди войски на територията на страната или преминаването им през нея.

Настоящото искане за тълкуване на разпоредбата на чл. 84, т. 11 във връзка с чл. 85, ал.1, т.1 се основава и върху различията между договора за членство в НАТО с договорите, които е имал предвид КС в Решение № 6 от 22.04.1999г. по конституционно дело №5/1999г., а именно:

- че договорът за членство в НАТО се сключва за неопределен срок, поради което дава трайна, но принципна уредба на отношенията между договарящите страни в съответствие с целите на договора ;

- с оглед на горното в него не биха могли да се съдържат конкретни данни, каквито е имал предвид КС в Решение № 6 във връзка с договорите, попадащи в приложното поле на чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията на РБ ;

- че в изпълнение на договора на територията на РБ ще преминават и ще пребивават войски на НАТО, част от състава на които ще включва и български въоръжени сили, както и че решението за военни операции на войски на НАТО на териториите на други държави и състава на тези войски /т.е дали ще включват и български контингент/ се взема от Съвета на НАТО;

- че с оглед на конкретната военнополитическа обстановка подобни решения могат да изискват незабавни действия.

При разкриване съдържанието на разпоредбата на чл. 84 т. 11 следва да се има предвид и обстоятелство, че аналогични задължения за Република България ще възникнат и при приемане на страната ни в Европейския съюз във връзка с изграждането на обединените въоръжени сили на Европейския съюз.

Смисълът на разпоредбата на чл.84, т.11 би следвало да се отнася само за случаите, когато става дума за чужди войски на държави или международни организации, с които Република България няма ратифицирано, обнародвано и влязло в сила, съгласно чл. 5, ал. 4 на конституцията, споразумение с военен и политически характер, поради което тези чужди войски биха могли да застрашат суверенитета, териториалната цялост и националната сигурност. Същото би следвало да се възприеме и за изпращането на български войски, когато Република България не изпълнява съюзнически задължения, произтичащи от ратифициран, обнародван и влязъл в сила международен договор. Само в тези хипотези Народното събрание приема решение като юридически ненормативен акт, с което разрешава изпращането и използването на български въоръжени сили извън Република България както и пребиваването на чужди войски на територията на страната или преминаването им през нея. В този смисъл Конституцията на Република България с разпоредбите на чл. 84, т.11 и чл. 85, ал. 1 т. 1 дава възможност за точна преценка на конкретната политическа и военна ситуация, както и за изпълнението на ангажиментите на страната, поети с международни договори. Посочените текстове не само не си противоречат, а взаимно се допълват и доказват прозорливостта на конституционния законодател, създал юридическа формулировка, която може да бъде изпълнена с богато съдържание.

Уважаеми конституционни съдии,

Моля Ви на основание чл. 149, ал. 1, т. 1 от конституцията да дадете задължително тълкуване на чл. 84, т. 11 и чл. 85, ал. 1, т. 1, като се произнесете по следните въпроси:

1. Дали съюзническите войски по сключен международен договор могат да се третират като чужди войски, които застрашават суверенитета, сигурността,

независимостта и териториалната цялост на страната. При създаването на разпоредбата на чл. 84, т. 11 конституционният законодател е имал за цел да въведе разрешителен режим за преминаване и пребиваване на чужди войски, като се е ръководил от мисълта, че това обстоятелство би заплашило суверенитета и териториалната цялост на страната. Когато България е в политически и военен съюз с друга държава или държави на основата на международен договор, чуждите войски не могат да имат враждебни цели и намерения, а точно обратното - те са още една гаранция за националната ни сигурност и за защита на националните ни интереси.

2. Дали е необходимо разрешение по чл. 84, т. 11, което се дава с решение като ненормативен акт на Народното събрание, след като са ратифицирани международни споразумения със закон в съответствие с чл. 85, ал.1. т. 1, станали част от вътрешното право по силата на разпоредбата на чл.5, ал.4 от конституцията, но които споразумения не уреждат конкретно редат, условията и времето за пребиваване на съюзнически войски на територията на страната или преминаването им през нея и изпращането на български войски извън територията на страната във връзка с изпълнение на съюзнически задължения.

3. Дали следва Народното събрание да дава разрешение за всеки конкретен случай при хипотезите на чл. 84, т. 11 от конституцията, ако то със закон изчерпателно определи целите, редат и условията за изпълнение от българска страна на задължения, поети с ратифициран, обнародван и влязъл в сила международен договор с военен и политически характер, предвиждащи изпращане на български въоръжени сили извън страната както и преминаване и пребиваване на чужди войски на територията на Република България.

ГЕОРГИ ПЪРВАНОВ
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ